

Horváth Róbert

Misztériumok kiskönyve

Hitel Kiadó, 2025. június

Rövid tartalom

„Varázstalanított és titoktalanított világban élünk. A megmaradt titkok tekintetében elhallgatások, manőverek, titkolózás, sötét egyéni dolgok uralkodnak. Ez a könyv a maga eszközeivel változtatni szeretne e helyzeten. Azt a régi-új látásmódot javasolja, hogy pozitív titkok sokasága vesz körül bennünket, és lakozik bennünk, amelyek megfejtésre és főként szemlélésre várnak. A tudatosításuk boldoggá, boldogabbá tesz, legalább viszonylagosan felszabadít, és a legnagyobb, végső misztériumok felé vezethet. Hozzávetőleg huszonhárom ilyen irányt, területet, témát, létezőt vizsgálunk meg a kontempláció, a gondolkodás, a filológia és az esszéközeli kistanulmányírás eszközeivel. Segítségül hívjuk a mitológiát, a teológiát, a filozófiát és a hagyományhű bölcseséget is. Kéz, fogak, fej, szem, macska, kutya, teknős, láb, szarvas, hó, város, tollaslabda, történetmesélés, rémtörténetek, játékbabák, vulva és fallosz, szavak, könyv, füzérek, család, temető és altatók – futólag további misztériumokat is érintünk. Isten adományainak e titokkénti megbecsülése tüzesít és átlelkesít bennünket, átélés és azonosulás révén átlényegíthet. A misztériumok megtisztítanak és felszabadíthatnak, ha képesek vagyunk nemcsak észrevenni és megfontolni őket, hanem kontempláció révén azonosulni velük. Sok misztérium-élmény tesz képessé arra, hogy túlemelkedjünk az érzéki tapasztalatokon a természetén túli abszolút valóság felé.”

HORVÁTH RÓBERT (1971) a magyar össztradicionális iskola egyik legismertebb írója, előadója. Vallásfilozófus, könyvtáros, szerkesztő, az összehasonlító teológia művelője.

Részlet a műből

Utaltunk már arra, hogy a titkok spektruma az egyéni titkolózástól egészen a nagy misztériumokig terjed. Röviden a következő típusokat különböztethetjük meg: negatív emberi titkok; megfejthető rejtélyek, enigmák; általános titkok, rejtélyesség; beavatási titkok; nagy misztériumok. Így a misztériumok többek megfejthető rejtélyeknél, sőt a csupán részben feltárható, általánosan érzékelt titokzatosság eseteinél, amelyet például a madarak létezésében tapasztalhatunk. Nem kapcsolatosak a titkolózással. Ha elkezdenénk beavatási nagyságrendű titkokról beszélni, azok megőriznék a saját titokteljes természetüket, mindenféle direkt homályosság nélkül. Az egyéni emberi titkok ellenben gyakran lelepleződnek.

Mi a helyzet a szimbólumokkal? Milyen a viszonyuk a misztériumokhoz? A szimbólum misztérium, ugyanakkor kissé különbözik attól. Ha tradicionális szimbólumról van szó, mint mondjuk a kereszt, a kapcsolat szoros, ám még ebben az esetben is megállapítható egy árnyalatnyi különbség. A szimbólum dologibb valóság, mint a misztérium. Az utóbbi teljesebb, állapotyszerűbb, élőbb.

Mi köti össze a szimbólumokat a misztériumokkal? Minden, ami a misztérium elnevezést megérdemli, túl van azon, hogy dolog legyen. Állapot tartozik hozzá, a szokásosnál teljesebb valóság, amely egyszersmind magasabb önállapot. A tradicionális jelképek hasonlóképpen efelé vezetnek. Nem tudatosságtól független valóságok. Nemcsak külső dolgok, hanem értelmezésük és rituális használatuk révén bensővé, sajáttá válnak. Kiemelkednek és kiemelnek a dologi és pusztán objektív valóságból. Ez a kiemelkedés a misztériumokban teljesedik be. Ha el kell választanunk egymástól a kettőt, a macska inkább szimbólum, mint misztérium. De a misztériumok valósága felé mutat – leszámítva például a madarakhoz viszonyulását.

Közismert, hogy a macskák kultiválása visszavezethető Basztt istennő egyiptomi kultuszára. Őt az időszámításunk előtti harmadik évezredben még oroszlán alakjában tisztelték, majd később macska formájában (a Basztt rontott nyelvi változatával, Basztetként). A harcos oroszlánistenségből védelmező macskaistenség lett. Lunáris istennő a szoláris Baszttból. Basztet már a termékenység, a vigadozás, a mámor és a szerelem istennője. Hérodotosz még tapasztalta a macskák vallásos kultuszát Bubasztiszban.

Nem hisszük, hogy egyértelműen leromlás történt volna. „A macska egy oroszlán tüsszentéséből keletkezett Noé bárkáján” mondás elfogult, mondhatni, téves nézet. Mert a cica napszerű fáraók védelmezője. Olykor egyenesen Ré szemének megtestesülése. Életélvező voltával úgyszintén a szolaritáshoz kapcsolódott. Basztet kapcsolata az illatokkal és az illatszerek edénnyel (alabasztron) sem szükségszerűen lunáris tényező, mivel az illat a napistenség hatalma, energiája, kisugárzása. Az oroszlánszerűség elhagyása nem is a vadmacskák időközbeni

domesztikálásának jele. Könnyen lehetséges, hogy a Nap és a Hold kettősségénél mélyebb valóságra irányuló figyelem állt a macskakultusz háttérben.

Akármi is történt Egyiptomban, a macska mint szimbólum felmutat egy a szolaritás és lunaritás kettősségénél mélyebb valóságot. És nemcsak a kandúr, hanem a nőstény is. Egyes vonásaiban nap- és oroszlánszerű, másokban viszont holdszerű és nőies. Egyszerre ragadozó és békés, vadállat és háziállat, harcias vadász és meditatív lény. Hérodotosz külön kiemelte a Bubasztisz és Artemisz közötti összefüggést. Mint tudjuk, Artemisz/Diana nem egyszerűen Hold vagy nő, hanem Apollón/Apollo ikertestvére.

Merő termékenység- vagy szerelemszimbólumnak tekinteni a macskákat ugyancsak vakságra vall. A cicák nemesek, született arisztokraták, sőt urak (aminek szellemi értelméről mindig megfélelkeznek, ha a nemességről olykor még szó esik). Arisztokratikusságuk fennáll, ha „notórius csavargók” is. Olyanok, mintha láthatatlan, de sugárzó ékszereket viselnének, sőt maguk is ékkövek.

Nevetséges pusztán az öröm és az életélvezet jelképeinek tekinteni őket. A macskák az autonómia, a szuverenitás szimbólumai. Az öntörvényűség, az autonómia, valamint a szuverenitás – politikai vonatkozásaikon túl – a nemesség megértésnek kulcsai. Ezekből következik a tényleges fensőbbtség (szupremácia). Nem merő önállósodást, nemcsak ellentmondást és rivalizálást, nem egyéni önkényt, felszínes függetlenséget, hanem mélyebb öntörvényűséget képviselnek. Önmaguk általi és önmaguk feletti uralkodást, autokráciát, ami nem képzelhető el anarchisztikusan, mindig csak nemesen.

Talán ez az autonómia-szuverenitás-szupremáciaautokrácia (öntörvényűség, függetlenség/önállóság, fensőbbtség, önuralom) négyes a macskák megfogalmazható üzenete. Létük titka ezek egységében gyökerezik, akkor is, ha olykor heves érzelmekkel és hisztériával jár együtt.

Sajnos számos keresztény interpretáció és hívő úgy gondolja, hogy az öntörvényűség és az önállóságra való törekvés szükségképpen individualizmushoz vezet, szabadossághoz, ördögi egoizmushoz. Hogy a sátáni lázadás és bukás elve. Megfélelkeznek arról, hogy az autonómia és a szuverenitás magának az Úristennek a legfőbb „tulajdonságai” közé tartozik, következésképpen a megvalósításuk Isten követése lehet. Pontosan ezért tartoznak a fensőbbtség és a nemesség körébe, sajátjai a legjobbaknak (arisztosz).

Miként a gólyák a férgek és a békák, úgy a macskák a rágcsálók üldözői és elpusztítói. De nem ezért lettek az ember barátai, legfeljebb ezért is. A kisebb-nagyobb magaslatról történő szemlélés hajlama mellett ott a puha, alig állatias szőrük, a tisztaságra való törekvésük, valamint a szemüket uraló, gyakran nagy pupilla. Nem úgy, oly kizárólagosan dominálja a lényüket, mint a hullók vagy más macskafélék esetében.

A dorombolás ténye ugyancsak miszteriózus. Rámutat a macska, a boldogság és gyógyítás összetartozására. Arra, hogy a megelégedettség, a béke valami alapvető és benső a számára, jellemzőbb a vadászszenvedélynél. A macska boldogsága nem csupán a játék vagy az élvezet jegyében áll. A vágyakon, a kényelmen,

a lustaságon és az alváson túlra mutat. A dorombolás benső tudatosság és kifinomult módon megnyilvánított boldogságtapasztalat, gyógyítás. Már egyhetes koruktól utolsó leheletükig gyakorolják. Némelyek vitatják, de „nagyobb a valószínűsége, hogy a szív- és érrendszer, semmint a tüdő vagy a torok e hangok forrása”.

A boldogsággal való benső kapcsolatuk és annak finom megnyilvánítása egész lényükre és életükre jellemző. Valószínűleg ebből következik a titkos vibráló energia, amelyet több rajzán és festményén Louis Wain ábrázolt. Eltérő alkotások révén vált ismertté, amelyek macskaként láttatták az embereket és emberként a macskákat, de jól ismerte a cicák vibráló energiáját. Újra: vélhetően a macskák benső boldogságából következik a vadászösztön és a játékosság „energiája”, abból, hogy meg akarják nyilvánítani ezek lényegét is. Innen a „táplálással” és gyógyítással kapcsolatos jellegzetes vonásuk az ember irányába, melyekre ténylegesen törekszenek, amikor „ajándékokat” hoznak, szeretteik beteg testrészére fekszenek vagy extenzíven reagálnak körülöttük felmerülő problémákra.